

отримана функція виду: $\hat{y} = 364,681 + 5,518275x + 0,08836x^2$ що дозволила спрогнозувати інфляцію на 2008 рік в межах 22 %.

Моделювання і прогнозування інфляції та мінімальної заробітної плати у перехідній економіці є складним і трудомістким процесом, однак параметри отримані в результаті досліджень дають змогу набагато краще проаналізувати діяльність та прийняти ефективне управлінське рішення уникаючи складних соціально економічних наслідків. Практичне значення даного наукового аналізу полягає в тому що отримані результати можуть бути використані в регіональних органах державного управління в процесі обґрунтування і прийняття рішень щодо прогнозування і регулювання як і заробітної плати так і інфляційних процесів в економіці.

Література:

- 1) <http://www.icp-ua.com/ru/node/544>.
- 2) http://nikolaychuk.ultra.com.ua/ua/Papers/2006_InflationForecasting_withStavitskiy.pdf.
- 3) Закон України про державний бюджет.

УДК 37.001.57

Мадера О.М.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ВАРТОСТІ НАВЧАННЯ У ВУЗАХ УКРАЇНИ

Madera O.M.

ANALYSIS OF COST STUDIES IN UNIVERSITIES UKRAYINY

Стрімкий розвиток ринкових відносин спричинив появу в державі цілої низки нових закладів освіти усіх рівнів акредитації та форм. Велика потужність ринку і переважання пропозиції над попитом, характерні для ринку освітніх послуг України, зумовлюють розвиток конкурентних відносин між вищими навчальними закладами та встановлення оптимальної плати за навчання.

Вартість вищої освіти в нашій країні в 2011 році збільшилась майже у усіх вищих навчальних закладах, присутніх у національному рейтингу університетів. На сьогоднішній день **вартість навчання** в найбільш популярних вітчизняних ВНЗ досягають такого рівня, що абітурієнту іноді дешевше одержати освіту не на батьківщині, а за кордоном.

На сьогоднішній день ВНЗ знов підняли ціни на навчання в середньому на 30%. Суми контрактів коливаються в межах від 3700 до 25000 грн. на стаціонарі і від 2800 до 7200 грн. на заочному відділенні. У лідерах подорожчання - стоматологія, фінанси і банківська справа, архітектурний дизайн і автосправа (плюс 43-57%). На 20-38% більше доведеться платити майбутнім економістам, архітекторам і товаровознавцям, а також фахівцям в області інформаційних і окремих харчових технологій. У меншій мірі виросли ціни для бухгалтерів і юристів - плюс 10-17%. При цьому окремі ВНЗ підняли

ціну вдвічі. Так, вартість навчання в Київському національному університеті ім. Шевченка та Києво-Могилянській академії складає більше 30 тис. гривень на рік. Навчання технічних дисциплін обходиться дешевше.[2]

Ще одним із перспективних напрямків в освіті є економічна кібернетика з кожним роком на дану спеціальність кількість абітурієнтів збільшується, це пояснюється тим що зростання комп'ютеризації та інформатизації усіх сфер економіки і суспільного життя в цілому, засобів інформаційного моделювання та підтримки прийняття рішень у будь-якій економічній та суспільній структурі забезпечують актуальність і очевидні перспективи фахівців з економічної кібернетики. Так у ТНТУ ім. І.Пулюя з кожним роком збільшується кількість вступників на дану спеціальність, порівняно із 2007 років їх кількість зросла на 54% у 2011 році. Вартість навчання за напрямом підготовки «Економічна кібернетика» по ВУЗах України коливається від 5300 грн. (Донбаський державний технічний університет) до 8900 грн. (ТНЕУ), а в ТНТУ ім. І.Пулюя вона становить 7898 грн.

На сьогодні у Тернопільській області серед ВНЗ вартість навчання на економічні спеціальності коливається від 6694грн. до 9374 грн. у ТНТУ ім. І.Пулюя, що на 22% менше ніж у ТНЕУ (де вартість навчання становить від 8900грн до 11700грн).

Зростання цін на контрактне утворення пояснюється інфляцією, подорожчанням електроенергії та необхідністю модернізувати матеріально-технічну базу навчальних закладів. У той же час збільшення оплати за навчання стримує наростаючий дефіцит попиту на їхні послуги. В Україні знижується кількість абітурієнтів. За даними Міносвіти, в нинішньому році кількість випускників шкіл на 42% менше, ніж у минулому. Це наслідки падіння народжуваності на початку 90-х років. Ситуація на ринку освітніх послуг від цього ускладнюється, вузи вступають в конкурентну боротьбу за студентів.

За версією ТОП 10 вузів України за кількість заяв отриманих від абітурієнтів, в нинішньому році перше місце займає НУ «Львівська політехніка» де у 2011 році до неї подало на 35% більше заяв ніж у попередньому. На останньому місці у рейтингу опинилась НУ «Києво-Могилянська академія»[3]. Особливостями вступної кампанії у даному навчальному році є перерозподіл і обмеження місць державного замовлення яке здійснювало Міністерство освіти, це один із чинників який спричинив таку тенденції на ринку освітніх послуг.

Проведений аналіз показав що із кожним роком вартість контрактного навчання зростає, якщо надалі така тенденція продовжуватиметься то у найблищі роки спостерігатиметься відплив абітурієнтів за кордон де плата за навчання буде меншою ніж на Україні. Враховувати необхідно також демографічну ситуацію в країні, зменшення кількості абітурієнтів, щоб установити оптимальну плату за навчання та забезпечити підвищення конкурентоздатності ВНЗ.

Література:

- 1) Інформаційна система “Конкурс”
- 2) www.osvita.org.ua
- 3) М. Опасенко/Прибуткова справа/ РІА ПЛЮС №36, 7 вересня 2011р., 4с.

УДК 330.3

Мазуренок О.Р.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ НА ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Mazyrenok O.R.

METHOD OF DIVERSIFICATION IN PRODUCTION COMPANY

Необхідність пристосування до нових ринкових умов об'єктивно змушує підприємства шукати найбільш вигідні сфери створення виробничого потенціалу. Диверсифікація виробництва є інструментом міжгалузевого перерозподілу капіталу і методом оптимізації структурних зрушень економіки.

Проаналізувавши ряд економічних джерел можна сказати, що кожна з країн має свою певну методику проведення диверсифікації підприємства.

Німецька школа розглядає процес диверсифікації як складову частину процесів планування і контролю та включає в себе такі етапи як: постановка проблеми (ідентифікація); визначення негативних симптомів; вивчення справ і цілей та конкретизацію наступних; формування критеріїв диверсифікації; організація процесу диверсифікації. В Японії диверсифікацію проводять в три етапи: постановка задачі; вибір і затвердження прийнятого варіанту диверсифікації підприємства; реалізація прийнятого рішення. При прийнятті рішення про диверсифікацію американські керівники думають не стільки про саме рішення, скільки про все, що пов'язано з ним і виходить з нього. Практика американських компаній показує, що прийняти оптимальне рішення при дефіциті часу досить важко. Тому вони обмежуються “задовільним” рішенням, а не “максимізуючим”. Українська школа передбачає, що після виявлення проблеми та встановлення умов і факторів, що мають вплив на неї, розробляються рішення з яких вибирається краще. Тому процес диверсифікації на виробничих підприємствах України складається з наступних етапів: поява проблеми – здебільшого до появи проблеми керівництво не готове і її настання негативно впливає на діяльність підприємства, внаслідок чого різко скорочується виробництво товарів і зменшується дохід компанії; виявлення негативних факторів – аналіз здійснюють як працівники підприємства, так і спеціалізовані фірми, які подають звіт керівництву підприємства, яке в свою чергу приймає рішення про можливу диверсифікацію підприємства; розробка альтернативних рішень – шукаються майбутні інвестори, які в змозі зберегти повністю або частково активи підприємства; прийняття та реалізація рішення – приймається рішення про диверсифікацію підприємства.